

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő: Rudnyánszky Gyula	Kiadó laptulajdonos: László József.	Egyesszám ára 4 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal Debrecen, Csapó-ut Telefon 275
Helyben: Negyedévre	3 korona.			
Egészévre	12			
Vidékre Negyedévre	5			
Egészévre	20			

ROSTA.

Mit szól mindezekhez Debrecen? A képviselőház folyosóján mostanában gyakran hallható ez a kérdés.

A politikában megszokták már, hogy a mikor súlyos idők következnek, Debrecen adja ki a jelszót.

Legutóbb is innen indult ki a debreceni határozat, mely bejárta s feltüzeltte akkor az egész országot.

Debrecen ugyanis hitt azoknak, akik a véres kardot körül hordozták. És azt is elhitte, hogy inkább meghal a gárda, hanem magát meg nem adja. Debrecen azonban borzasztóan csalódott.

Ezért hallgat most a város mind a három képviselője. Sőt hallgat maga egészen Debrecen is. Fásultan ridegen. Aki főzte a kotyvalékot, egye is meg. Debrecen nem tördök vele.

Mert nem akar még egyszer oly keservesen csalódnia.

* * *

Odaát az osztrák szomszédra rossz csillagok járnak.

Hát bizony furesán jellemző Magyarország és Ausztria közjogi viszonyának bensőségére, hogy mi magyarok akkor örülünk legjobban, mikor a sógort bajok környékeznek.

Most az olaszok, az innsbrucki események szorongatják Ausztriát, Körber miniszterelnököt és a reichsráthot!

Hála Istennek! mondja az őszinte magyar. — Legalább nincs ideje Ausztriának bennünket megsarcolni! Nem is volna olyan rossz, ha most hamarjában, hirtelen meg lehetne vele kötni a kiegyezést!

* * *

Jó öreg királyunk, Ferenc József ő fellege talán még sohasem élt köztünk oly csendesen, észrevétlenül, mint mostanában.

Megérkezik a király, elutazik a király, meg visszajő, Gödöllőre megy vadászni, aztán a királyi várpalotába hajtát: mindez oly zajtalan és észrevétlen történik, mintha egyik utcán polgári násznép vonulna a templomba, a másik utcán meg szegény árva katoná temetése jönne szembe.

Vajjon mit jelent ez a beolvadás a fővárosi életbe?

Az előtt valóságos esemény volt a király és az udvar itt tartózkodása.

Két örvendetes magyarázata lehet ennek a mai észrevétlenségnek.

Ez az, hogy Budapest rohamosan megnövekedett, világvárosá fejlődött, melynek mértéktelen életforgatagában észre se veszik az emberek, ha egy király jön-megy. A mohó uton se lát, se hall. A legtöbb szenzáció helyhez kötődik és alkalmivá törpül.

Jelenti továbbá ez a csend azt is, hogy a királyról immár mindenki tudja, hogy itthon van, mikor Budapesten van, semmi értelme sincs tehát az alkalmi vendéglátásnak.

Uj választások.

— november 10.

Fütyörész a bátor ellenzék, mintha cseppet sem félne. Tessék felosztani a Házat! ezt kiabálja teli torokkal. Mert ha kiabál a sötét erdőben, azt képzeli, hogy akkor nincs egyedül és nincs oka félni. A kiabálása elég bátor, de azért a foga mégis vacog a nagy bátorságtól.

Tehát új választásokat akar az ellenzék? Ugyan mi jót remélhet az új választásoktól? Micsoda eredménnyel léphet a választó közönség elé? Mutathat-e fel győzelmet, vivmányt, dicsőséget, mely az ő nevéhez fűződik? Bizony az ellenzék homlokára 1901 óta, immár pedig ennek negyedik esztendeje egy levélke babér se fonódik. Nincs mivel eldicsekedni! Ha csak, mint a pákosztos fiú, azzal nem akar kérkedni az ellenzék, hogy lábat adott a haladni akarónak, követ gördített az egyenest, biztos cél felé törekvő utjába.

Mi történt egyéb ebben a parlamentben, a mi az ellenzék javára irható? Semmi! Avagy talán az esztelen, rendszertelen, hebehurgya kapkodás az ugynevezett nagy obstrukció alatt érdemszámba megy? Vagy éppen ama híres leszerelés az a diadal, melyet zászló gyanánt maga elé tűzhet az ellenzék, hogy olyan nagyon mehetnékje van az új választásokba? — Vigyázzon az ellenzék, borzasztó csalódás lesz az ébredése. Későn jut majd eszébe a dal mely így szól: Zug az éji bogár, nekimegy a falnak, nagyot koppan akkor, azután elhallgat!

No de mindegy! Kiki a maga szerencsésének kovácsa. Az ellenzék házfelosztatást, új választásokat követel. Ám lássa, mire megy az új választásokkal!

Azaz, hogy ne tódítsuk az ámitást! Jól tudja azt az ellenzék, hogy haszna nem lesz az új választásokból, csak kára lesz, de mégis követeli. Mert ez a mostani állapot mártírhelmenként nézve Tespedő, álló mocsár az ellenzék élete kivénhedt, szegyenbe maradt, elvesztette hitelét, nimbusát, szóval menekülnie kell a kínos helyzetből minden áron.

Ezért kiabálja még Sümegi Vilmos

is, aki csak három nap óta képviselő, hogy; fel kell osztatni a Házat!

Van-e szükség az új választásokra? Nincsen feleli a szabadelvűpárt és a kormány.

És mégis lesznek új választások. Mert nincs más kibontakozás.

Mereven szemközt áll az összes ellenzék a kormánypárttal. Szíve szerint nagyon sok ellenzéki rászavazna a házszabályrevízióra, de mukkanni se mer, mert széttépik az üvöltő farkasok. A komoly, higgadt férfiak is obstruálnak tehát, mert eljátszották tekintélyüket és a csalódásokban megcsömörlött, elfásult közönség már csak úgy hiszi el az ellenzéknek, hogy nem adta el testét-lelkét a kormánynak, ha zuz, vág, rombol, gyilkol, fenekestől felforgat mindent.

Mindenki elítéli ennél fogva az obstrukciót, a késhegyig menő harcot, de nem menekülhet tőle másképp, csak az új választások révén. Ez az egyetlen mód, hogy ketté vágják a csomót.

Tisza István gróf is érzi, hogy új választásokra semmi szükség.

De a lidércnyomás őt is lenyűgözi. S jobb meggyőződése ellenére a miniszterelnök kénytelen felosztatni a házat. Si vis pacem, pura bellum. Semmi se mutatja világosabban parlamentünk beteg állapotát, mint ez a nevetséges balga helyzet, melyből egyetlen kibontakozás most már csak az új választások mielőbbi elrendelése lehet.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 9-án.

Odakünn a jegykiosztó iroda előtt egymás hátán tolonganak az emberek, de hiába, mert a karzati jegyek Apponyi Albert gróf beszédére már napokkal ezelőtt duplán tulváltak jegyezve. A nép azonban nem tágit és így csakhamar olyan hatalmas csoportulások támadtak, hogy a rendőrségnek kellett a rendet fentartania. Tíz órakor nyitották meg a karzatok feljárót és öt percen belül zsufolásig megtelt mind a két emeletnek nézőtere.

A folyosó is hullámszik. Az ellenzéki vezérek mind itt vannak: Kossuth Ferenc, Szederkényi Nándor, Rakovszky István, Bánffy Dezső báró, Apponyi Albert gróf kivételesen késett, mert olyan napokon, a mikor a beszéd sora rajta van, a legelső közzöt jelenik meg a Házban.

Tisza István gróf kormányelnök sietve halad át a folyosón, Vajny István báró, a szabadelvűpárt alelnöke kíséri.

— A választásokat készítik elő, azért sietnek, jegyzik meg a baloldalon.

Apponyi Albert gróf jelenik meg a színen.

Kérdésekkel ostromolják, vajjon csatlakozik-e az új harcok koalícióhoz.

— *Nem tudom* — felelt **Apponyi gróf** mosolyogva — *nem olvastam a lapokat és nem tudom, hogy áll a helyzet.*

Az első számú karzaton megjelenik **Tisza István** grófné a miniszterelnök felesége, a szomszédos páholyban **Bánffy Dezső** báróné ül. Az első emeleti karzatok elsősorait elegáns hölgy közönség lepi el.

A honatyák a terembe tódulnak.

A kormány padján **Tisza István** gróf és **Lukács László** pénzügyminiszter ül. A kormányelnök várja **Apponyi Albert** gróf felszólalását, hogy arra nyomban válaszoljon.

Tizenegyed fél óra, volt, a mikor az elnök az ülést megnyitotta.

Elnök: Perczel Dezső.

Az interpellációs könyvben négy újabb interpelláció van bejegyezve, megokolásukra délután egy órakor tér át a Ház.

A napirend szerint a házszabályok módosításáról szóló indítvány tárgyalása következett.

Szalay László az indítvány ellen beszél és **Kossuth Ferenc** határozati javaslatához csatlakozik.

(**Szalay** beszéde közben **Apponyi Albert** gróf **Tisza István** gróffal diskurál a folyosón.)

Szalay László kifejti, hogy az ellenzék nem járulhat hozzá a szólásszabadság korlátozásához és azért nem járulhat hozzá **Tisza** indítványához. (Helyeslés a baloldalon)

Apponyi Albert gróf állott fel most szólásra (Halljuk! Halljuk! az ellenzéken.)

Tisza István gróf besiet a terembe.

Apponyi Albert gróf reflektál **Tisza** beszédére, a ki azt mondotta, hogy a komoly elemek az utolsó pillanatban megtérnek. Sajnálja, hogy a miniszterelnök által megnevezett komoly elemekhez nem tartozhatik. (Derűtség) **Jászberényben** kifejtette, hogy milyen előfeltételekhez köti a házszabályok revízióját. Az előfeltétel a parlamenti reform és a revízióba csak akkor egyeznek bele, ha kapcsolatban a parlamenti reformot tárgyalnak. **Tisza** ismerte szólónak ezt az

álláspontját és a mikor a parlamenti reform nélkül megy bele a miniszterelnök a revízióba, eleve lemondott szóló támogatásáról. (Taps a baloldalon) Az ugrai levélben azt mondja **Tisza**, hogy egy kis csoport ellen kell az erősebb rendszabály. Értette ezt az elmúlt obstrukcióra. Nohát azzal a kis csoporttal szemben nem kellett erősebb rendszabály, mert az már akkor kimerült. De aztán feltámadt az ellenzék. Közbelépett **Thaly** és a béke helyreállott. Azt hiszi, hogy akkor, a mikor erről a nevezetes békéről plakett is készült, nem eléggé ötlesterü dolog, ha **Tisza** a revízióval ismét előáll. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.)

Tisza megkísérelte, hogy a tavalyi obstrukcióról levegye a nemzeti zománcot. Elmondta az obstrukció oknyomozó történetét, de elfelejtett egy epizódot és ez az, hogy **Szell Kálmán** egy udvari intrikának esett áldozatul. Ennek folyománya volt azután, hogy **Tiszát** kabinetalakítással bízták meg, hogy az erős kéz politikáját inanguválja **Khuen-Héderváry Károly** temesvári programbeszédéből citál, a ki szintén szükségesnek tartotta a többség akaratának érvényesülését a házszabályok revíziójának révén. Egyben egyetért **Tiszával** és ez az, hogy a parlamenti élet beteg. De ennek a diagnózisnak megállapításánál megállanunk nem szabad, hanem a betegség okait kell puhatólnunk. A baj a nemzeti akarat tisztá érvényesülésében van; ezen kell segítenünk. A visszaéléseknek a választásoknál meg kell szűnniük, mert a visszaélések akadályozzák meg a nemzeti akarat megnyilvánulását. (Helyeslés a baloldalon) Újabb és újabb törvényt kell a törvényhozásnak alkotni, hogy a vívmányokat kiküszöböljük és a fufangot ellensúlyozzuk.

Műnách Aurél: Tehát revidiáljuk a házszabályt.

Apponyi Albert gróf: Ez furesa párbuzam és azt hiszi, hogy törvényhozó testületre nem alkalmazható. A mi választási apparátusunk olyan, hogy egyeseknek tulajdon nagy befolyást biztosít. Mekanikus rendszabályokkal a parlamentárizmust föntartani nem lehet. Annak meg van a történelmi folya-

mata. Meg kell nyitnunk nagyobb tömegeknek az alkotmány sáncait, nem éppen rohamosan, de fokozatosan. (Taps a baloldalon) A demokratikus Magyarországon azután lehetetlenné válik az osztálypolitika. (Taps a baloldalon) A hivatalos szavazatok nagy száma megfosztja a választásokat attól, hogy a vélemények pártatlan megnyilatkozhassanak. És áll ez különösen a városokra. Aztán erősen megbillent a nemzet joga a királylyal szemben. A királynak is vannak jogai, a nemzetnek is vannak jogai. A nemzet jogait pedig a királylyal befolyásoltatni engedni nem szabad. (Taps a baloldalon) Ezt a hagyományát őseinknek a nemzet és a dinasztia érdekében meg kell őriznünk. És ha megőrizzük, akkor meggátoljuk, hogy a korona iránt való tisztelet aláassassék. Ha alkotmányjogi reformokról van szó, gondoljuk meg következményeit. Ha mindez meg lesz, akkor beszélhetünk a házszabályok revíziójáról.

Poionyi Géza: Ezt nem értem!

Apponyi Albert gróf: Mindadig, a míg a parlamenti reform tető alatt nincs, a házszabályok revíziója dolgában nem tárgyalok. (Taps a baloldalon) Bármennyire is lesújtó legyen a miniszterelnök véleménye komoly-ságomról, én ígéretekkel kilátásba helyezéssel nem elégszem meg. (Viharos taps a baloldalon) Ezzel a helyzettel Angolország helyzetét összehasonlítani nem lehet. Ott mások a viszonyok, itt is mások.

A miniszterelnök egy rögeszmének a befolyása alatt cselekszik. Azt mondja **Tisza**, hogy csak bizottság kiküldéséről van szó, pedig már egész revizionális programot adott. De egyébként sem helyes **Tisza** fellépése ebben az egész kérdésben, mert hisz **Tisza** a király minisztere és iniciátívát a házszabályok revíziója dolgában ő tehet legkevésbé. **Tisza** erőszakot hirdetett meg.

Ebben is inkább a temperamentum, mint a meggondolás vezette. (Taps a baloldalon) Ha **Tisza** azt akarja, hogy oly határozat hozassék, a mely beleütközik a házszabályba, akkor vegye tekintetbe, hogy ennek jogi következményei vannak. Akkor majd egyetlen egy határozata a Háznak sem lesz érvényes.

Tisza István gróf: (Legyint kezével

Amerikai szélhámosságok.

A st.-loiusi kiállításon a világ minden tájáról összesereglett tömérdek ember között természetesen sok szélhámos, iparlovag család, zsebtolvaj, hamis kártyás és más efféle ember is akad.

Ezek közül különösen a szélhámosok és iparlovagok csinálják jobb ügyre méltó és szinte már művészetnek nevezhető ügyességgel a maguk dolgát. Nemesak az idegen, de legtöbbször még maga a telivér amerikai sem sejtje a kifogástalan eleganciával öltözött uri fellépésű és megnyerő modern gavallérban a gonosz embert, a ki számos módját tudja annak, miképen kell rászédni valakit.

Alkalom lépten-nyomon kinálkozik és a rászédés lépten-nyomon megcsik. Így például, hogy másról ne szóljunk, csalnak az itallal. A nyár St.-Loiusban rendkívül forró. Az emberek a vendéglőkben isznak, de több habot, mint sört és föleresztett, sőt olyankor hamisított bort. És a vendéglőkben működnek a különféle szélhámosok. Az egyik fölajánlja a dollár-tricket. Ez a játék nálunk is ismeretes; úgy nevezik, hogy fej vagy irás. A szélhámos azzal az ajánlatával csábít, hogy ő feldobja akár az áldozattal feldobhatja a dolárt, hátat fordít és megmondja melyik felére esik.

Mi ebben a csalás? Először az hogy az amerikai ezüst dollárnak a fejes oldala rendszerint nehezebb, mint a másik, másodsor pedig az, hogy a szélhámos mindig a saját dollárját adja oda, mely holmi laikusnak fel sem tűnő karcolásokkal, horpasztásokkal ki van készítve, legtöbb esetben arra az oldalára esik, amelyet a szélhámos mond. Sok embert megkoppasztottak már így. A

két oldal súlykülönbsége más amerikai pénznemnél nincs meg, innen az elnevezés dollár trick.

Aki pedig nem megy lépre, azt rászédik máskép. Itt van a lock-trick (lakat-csel) a melyhez azonban már három ember szükséges, két beavatott és egy áldozat, akit olykor már a perronon megfog az egyik, kifogástalanul öltözött szélhámos. Beszédbe elegendik vele, elkíséri s a mint egy esőndesebb utcán mennek, a beavatott szélhámos csinos kis lakatot talál a földön, színel egész véletlenül. Főlemeli, mutogatja az áldozatnak s mind a ketten gyönyörködnek benne, hogy milyen csinos portéka, kár hogy nincs meg hozzá a kulcs, pedig a lakat nyaka egész jól jár ki és be. E pillanatban odalép — persze szintén véletlenül — a második beavatott szélhámos, akitől az első azt kérdezi, — hogy nem ő vesztette-e el a lakatot? A második szélhámos kezébe veszi, — nézegeti ki akarja nyitni a lakat nyakát, de ez nem enged. Kulcs nincs hozzá. Általános csodálkozás. Pedig semmi csoda sem történt, csak a második ur bűvészi ügyességgel kicserélte a nyitott lakatot, egy teljesen olyan csukattal, amely persze nem enged. — A két szélhámos erre össze vész, hogy ki lehet e kulcs nélkül nyitni, vagy nem? A vége is az, hogy fogadnak s ebbe belevonják az áldozatot is, aki aztán persze akármelyik oldalra fogad, eiveszti a pénzét, mert a szélhámosok szükséghez képest a zárt, vagy nyitott lakatot szedik elő.

A csalás módjának egyik válfaja az, a mikor a családok lelepleztetik magukat egy detektívvél. Ez a harmadik beavatott ember, aki mind a három embert be akarja vinni a rendőrségre, amely azonban messze van. A két beavatott persze protestál. Egre-földre

esküdjük, hogy ők tisztességes emberek, de az áldozatok nem enged, vinni akarja őket mindenáron, de az áldozattal együtt. Erre a szélhámosok azt mondják, hogy ők elmennek a lakásukra a papírjaikért s nagy összeg pénzt vesznek elő mind a ketten, odaadják a detektívnek óvadéknak, hogy ők visszajöjnek, kéri a detektívet, hogy várja meg őket a legközelebbi kávéházban. Az idegen ugyan így jár el, különösen, ha nincs nála véletlenül kellő mértékben igazoló okirat. Ő is pénzt ad, de tőle kisebb összeget is elfogad óvadéknak az ál-detektív. Mikor ez megtörtént, mindenki megy a maga szállására az igazoló okiratért, de csak az áldozat tér vissza s a találkozás helyén aztán várhat akár ítéletnapig — hiába.

Ravasz módja az idegenek léprecsalásának az ugynevezett green goods trick, vagyis bankjegy-csel. Ennél összejátszik a szélhámosokkal valamelyik szállodabeli alkalmazott is, aki közli velük, hogy a vendégek közül kik a leggazdagabbak s kik költsenek. E vendégek közül aztán valamelyik kap egy nyomtatott körlevelet, amelyben bizalmasan tudatják vele, hogy olcsó pénzért sok pompásan hamisított bankjegyet vehet. Kevesebbet, mint száz dollár ára bankót nem adnak, fizetni régi, csakis egydolláros bankjeggyel lehet, azonkívül mellékelve van egy ötdolláros bankjegy mintapéldánynak, a melyet bármely bankban be lehet váltani. Az idegenek csakugyan beváltják mindenütt ezt az ötdolláros, mert az nem hamis pénz, hanem valódi és csak családekeül szolgál. Az áldozatul kiszemelt emberek legtöbbször száz dollár erejéig lépemennek, ha másért nem, csak azért, hogy kipróbálják a dolgot. A körlevél hátlapján meg van az utasítás, hogy mit kell cselekedniük.

felkiáltások balról: Ahá elárulta magát! (Nagy zaj a baloldalon)

Apponyi Albert gróf: Nem hiszi, hogy az erőszak a királyi alkotmányos esküvel összeegyeztethető volna. (Viharos taps a baloldalon)

Olay Lajos: Szeretném azt az elnököt látni, a ki törvénytelen határozatot kimond, a füle a kezembe maradna. (Nagy zaj)

Apponyi Albert gróf: Annak a bizalmának ad kifejezést, hogy a király alkotmányellenesen létrejött javaslatoktól a szentesítést megtagadná. Tisza egyéniségében nem találja a megfontoltságot.

Ahhoz, hogy a bajokat még növelje, soha kapható nem lesz. (Viharos taps, éljenzés a baloldalon. Az ellenzék szónokai üdvözlik Apponyit)

Szünet következett.

Szünet után a miniszterelnök beszélt. Tisza István gróf kijelenti, hogy rendkívül röviden akar nyilatkozni. Tiltakozik ama vád ellen, mintha ebbe a kérdésbe a király személyét belevonta volna. Tiltakozik az ellen is, mintha ebbe a kérdésbe, a mely tisztán a Ház kérdése, a király befolyt volna. Utal arra, hogy éppen ez az ellenzék tárgyalásokat folytatott a vonzó reginuszal (Széllt értette) a házszabályok revíziója dolgában szóló most nem mint a király tanácsosa tárgyal ebben a kérdésben, hanem mint a többség mentotáriusa. (Helyeslés a jobboldalon)

Az ellenzék azt mondja, hogy nem tudja mi van a revízióban, Apponyi gróf pedig szemrehányást tett, mért mondta el a tényeket. (Derűtség a jobboldalon)

Kijelentette továbbá a miniszterelnök, hogy az általános választói jogról addig nem lehet szó, míg a nemzetiségek nem állnak oda a magyar nemzeti eszme mellé. Ismételt elfogadásra ajánlotta indítványát.

A kormányelnök beszéde után áttért a Ház az interpellációkra.

Polonyi Géza a német kereskedelm szerződések megkötése ügyében interpellálta meg a miniszterelnököt.

Gróf Tisza István azonnal válaszolt

Először is beszerezik a száz darab egy dollárost. Aztán elmennek utasítás szerint egyedül egy bizonyos órában, egy bizonyos helyre, ahol roppant előkelő külsejű és tekintélyes ur várakozik. Ez az ur elvezeti az áldozatot a bankógyár irodájába, ahol szintén csupa előkelő külsejű ur fogadja. Az áldozatnak száz dollárért ötszáz dollárt adnak. Megmutatják neki az egészet, mind csupa kifogástalan új ötdolláros, de nem hamis, hanem valódi.

Az áldozat nézegeti, el van ragadtatva s aztán leolvassa az asztalra a maga száz dollárját, ott a szeme előtt csomagolják, átkötik lepecsételik s átnyújtják neki, — figyelmeztetvén őt az óvatos és gyors távozásra, valamint arra is, — hogy a mig az utcán megy, rejtse el a csomagot s végül megkéri, hogy bizalmas baráti körben óvatosan csináljon reklámot a vállalatnak. Az áldozat távozik és gyorsan rohan haza, bezárkózik a szobájába s aztán lázas érdeklődéssel bontja ki a csomagot de csak papiros szeleteket talál benne. Hogyan történhetett ez? Ugy, hogy amíg ő a száz darab egy dollárost kiolvasta, mig megolvasták, addig az ő előtte elkészített pénzes csomagot egy pillanat alatt kicserélték, teljesen hasonló másikkal, amelyben papiros van. A rendőri feljelentés hiábavaló, a csalókat nem tudják elfogni, mert azok egy-egy nagyobb fogás után szöknek és eltüntetik a nyomokat. Az áldozat még örülhet, hogy utközben még nem csípték el hamis penzvásárlás miatt s aztán nem bocsátotta el megfelelő váltságdíjért egy ügyes — detektív.

Polonyi interpellációjára és kijelentette, hogy addig a mig Ausztriával nincs megkötve a kiegyezés, addig Németországgal végérvényes szerződést kötni nem lehet. A kormány minden tekintetben a saját érdekeinek megfelelő szerződést akar kötni és a felelősséget a kormány minden irányban magára vállalja. A kormányelnök ezen válasza felett a holnap ülésen névszerint szavazni fognak. Az ülés vége fél 4 órakor.

Egyház és iskola.

Hagyomány az egyháznak. Megemlékeztünk már arról, hogy özv. Mede Gyuláné, Szodray Erzsébet minden ingó és ingatlan vagyont a debreceni ev. ref. egyháznak hagyományozta. Még a mult héten megtörtént a leltározás és az átvétel. Az ingatlant át is táblázták már az egyházra, az ingóságokat pedig ma árverezték el az egyház tanácssteremben. Az árverést *Dicsőffy József* lelkész és *Márton Imre* egyházi ügyész vezették.

A Csokonai ünnepély. A Magyar Irod. Önképző Társulat ünnepélyt rendez, melynek műsorán a többi között egy vig és egy komoly Csokonai-költemény elszavalása is szerepel. Az Önképző Társulat választmánya a két szavazatra versenyszavazatot rendez, melyet 12-én szombaton este fél 8 órakor tartanak meg az V. számú főiskolai teremben. A versenyszavazat első két győztese 10—10 korona jutalmat kap és a Csokonai ünnepélyen mindkettő szavalni fog.

Gyorsírók közgyűlése. A főiskolai gyorsíró-egylet ma délután fél két órakor a főiskolai I. számú teremben közgyűlést tart, melyen a debrecenben tartandó országos gyorsíró verseny tárgyában határoznak és megválasztják a fővárosi versenyre kiküldendőket.

A kommutatív pénztárkezelés behozatalára vonatkozólag Márton Imre egyháziügyész részletes indítványt tett. A pénztárkezelés átvizsgálására kiküldött bizottság holnap délután négy órakor az egyházi hivatalban ülést tart.

Árvaügyi gyűlés. Az ev. ref. egyház árvaügyi bizottsága pénteken, e hónap 11-én délután négy órakor az egyháztanács-teremben ülést tart.

A magyar templom és az amerikaiak. Amerika egyik városában, Jounstownban, az ott lakó református magyarok arra határozták el magukat, hogy templomot építenek. Pénzüik persze nem volt s így kénytelenek voltak gyűjtést indítani. A gyűjtés iránt az amerikaiak is érdeklődni kezdtek s egyik adomány a másikat érte. Öt-öt ezer koronát aláírni és lefizetni a jó ameriaknak csekélység volt, ami azt jelelti, hogy 25—30 ezer korona hamarosan össze is gyűlt. Ekkor került a gyűjtő-iv Wello Tamás amerikai polgár kezébe; a 93 esztendő öreg ur egymaga 42,000 koronát adott a református templom építése céljaira. A templom tehát most már hamarosan fölépül, még pedig leginkább az amerikai polgárság adományából.

Korunk fattyuhajtásai.

(Dr. H.) Az ember legfőbb törekvése napjainkban oda irányul, hogy az élet örömeit minél jobban élvezhesse, vagy hogy azok élvezetét előkészítse.

Aki ezt a mostohább viszonyok, saját restsége vagy pedig tehetetlensége folytán el nem érheti, az sorsával elégedetlen, szerencsétlen és kajánsággal van eltelve azok iránt, akiket boldogabbnak képzel.

A munkás-osztály a régi megnyugvás és elégedetlenség érzete helyett irigységgel és gyűlölettel viseltetik azok iránt, akinek saját tűzhelyük van, akiket tehát vagyonsabbaknak tart.

Gyűlölettel és irigységgel vannak nevezetesen eltelve azok iránt, akik nekik kenyeret adnak, mert azt képzelik, hogy azok bőségben usznak. Szeretnének velük osztozkodni és meg nem gondolják, hogy azok mennyi munka és nélkülözés árán tettek csak szert kisebb, vagy nagyobb vagyona.

A középosztály családjai egymással vetekednek s minthogy a fényűzés napjainkban az emberiség gyenge oldala, a látszat kedvéért igen gyakran vagyoniilag a tönk szélére sodortatnak.

Az erkölcsi állapotok még ijesztőbbek.

Az öngyilkosságok napirenden vannak. A vétségek, dacára a népművelési törekvések, félelmes arányban növekednek.

A gonosztettek végrehajtása sokkal cinikusabb, sokkal vérlázítóbb módon történik, mint annakelőtte. Sokszor csekély összeg megszerzése végett, minden megmondolás nélkül követnek el hajmeresztő véres tetteket s képesek a tett színhelyén áldozatuk előtt hideg vérrel lakmározni vagy annak összekoncolt teteme mellett több napot eltölteni. Korcsmai verekedések, miket azelőtt néhány ütleggel fejeztek be, most rendszeren emberhalállal végződnek — és hogy a bűntársak egymást legyilkolják, az majdnem minden napi dolog.

Az intelligens osztályok erkölcsi érzete is vajmi silány alapokon nyugszik. Az elv-hajhászat annyira erőt vesz sok emberen, hogy a vágyaik kielégítéséhez szükséges pénz megszerzésénél nem egyszer jutnak összeütközésbe saját lelkiismeretükkel. Innen a sok csalás és sikkasztás, ami annyira mindennapos dolog, hogy már alig bizhatni valakiben és hogy korunkat egészen jellemzően a sikkasztások korszakának nevezhetjük.

Az üzleti világban is nagyon tág a lelkiismeret. Hittelbe vesznek mindent. A mit eladnak és elpocsékolnak, azt fel is emésztik. Négyyszer is kiegyezkednek s ha újra meggazdagodnak, ismét köztisztelőben álló egyéniségekké válnak.

Az élelmiszerek és egyéb készítmények, gyártmányok hamisítása már olyan általános, hogy bár törvényes intézkedések és rendszabályok léteznek azoknak ellensúlyozására, mégis a vásárló, a fogyasztó közönség sohasem biztos benne, hogy be ne csapassék s hogy a hamisított élelmi cikkek élvezeténél egészségét sőt életét kockára ne tegye.

Erkölc, tisztesség és jogérzet ellen a legtöbb ember büntetlenül gondol véthetni. És van korunkban számos szelleműs és tudós férfiú, aki sem az erkölcsnek, sem a jognak létezését, legalább elvben elismerni nem akarja.

Ezek, igaz, csak egyes adatok és az ember látóköre sokkal határoltabb, semhogy ezekből egy egész nemzet jólétéről és erkölcsi állapotáról meggyőződést szerezhetne, de ha az efféle jelenségek mindsűrűbben mutatkoznak, mégis azt kell következtetni, hogy az erkölcsi érzet nem hogy emelkedőben volna, hanem a legnagyobb mértékben süllyedt.

Napi hírek.

— **Csokonai szülöházának megvétele.** Már jeleztük, hogy Zoltai Lajos városi h. levéltárnok, kutatásai nyomán kiderítette, hogy Csokonai Vitéz Mihály nem a Bethlen-u. 3. sz. házában született, amely emléktáblával van megjelölve, hanem Hatvan-u. 23. sz. házában, mely a ker. és iparkamara tulajdonát képezi. A Csokonai Kör is meggyőződött erről és a közel jövőben áthelyezi az emléktáblát a Hatvan utcai házra. A Csokonai Kör, hogy a nagy költő szülöházát az enyészettől megóvja, ma terjedelmes beadványt intézett a városi tanácshoz. A beadványban azt mondja a Kör, hogy a nagy költő Hatvan utcai szülöházát vegye meg a város. A ház telke terjedelménél fogva épen jó lenne a tervezett kulturpalota építésére, továbbá a városi muzeumot is el lehetne már most ott helyezni. Ha a város megvonná a házat, a Csokonai Kör visszaadná a városnak a Bethlen-utcai házat és a vétel céljaihoz a kör házalapjával 4500 koronával hozzájárulna. A tanács a beadványt sürgős tárgyalás végett kiadja a jogügyi bizottságnak, úgy hogy a beadvány már ebben a hónapban tartandó közgyűlésen tárgyalható lesz. A kamara 72,000 koronáért hajlandó eladni.

— **A király legöregebb komornyikja.** A király legöregebb udvari komornyikja, Hornung József, holnapután fogja megülni születésének 90-ik évfordulóját. Hornung 1815-ben lépett királyunk (akkor még csak kir. herceg) szolgálatába s azóta szakadatlanul, még most is, aktív szolgálatot teljesít királyunk mellett. Nagyon sok érdemre és sok címe van az öregnek, a ki a többi közt osztrák főhercegi hírnök is. Az udvarnál nagyon szeretik.

— **A főispán Budapesten.** Domahidy Elemér főispán tegnap Budapestre utazott.

— **Debreceni tiszt a magyar testőrségben.** A király cabaji Horváth Jánost, debreceni 7-ik huszárezredbeli főhadnagyot a magyar testőrséghez testőrré és főhadnaggyá nevezte ki.

— **Választás a novemberi közgyűlésen.** Az e havi városi közgyűlésen ismét választás lesz, amelyre a napokban írja ki Domahidy Elemér főispán a pályázatot. A Beke Imre volt közigazgatási kiadó nyugdíjaztatása által megüresedett helyet töltik be választás után.

— **Öngyilkosság a kórházban.** Három hét előtt került Bikfalvy Géza öreg 63 éves timármester a városi kórházba, súlyos vese bajával. A szegény öreg iszonyu kinokat állott ki, melynek tegnap este 8 órakor véget akart vetni. Zsebkesével átvágta a torkát súlyos sebet ejtven magán, de nem halt bele. Állapota egyébként is oly súlyos, hogy alig viszi tovább egy-két napnál.

— **Felhívás az iparos ifjúsághoz.** Az iparossegédek szakrajztanfolyamát az állami főreáliskola épületében (Hatvan-utca 44 sz.) november 6-án vasárnap megnyitván, ismételten felhívjuk az érdeklődő ifju iparosokat, hogy ezen ingyenes tanfolyamot tovább képzésük érdekében mennél többen látogassák. A tanfolyamban a tanterv szerint minden vasárnapon, d. e. 8 órától 12-ig rajzoktatás van, kedden és csütörtökön este 7 órától 9-ig az általánosan mindenkinek szükséges tantárgyak, nevezetesen a magyar fogalmazás s levelezés, a számtan, mértan és a műhelyi egyszerű könyvvezetés elemeinek tanítása. Jelenkezni még mindig lehet az említett időben a főreáliskola igazgatójánál vagy a tanítási órákon az előadó tanároknál is. Debrecen, 1904. évi nov. 10-én. Fazekas Sándor igazgató. Dobieczycki Sándor a felügyelő bizottság elnöke.

— **Hajléktalanok menhelye.** A főkapitány ma ismét részletes előterjesztést tett a hajléktalanok menhelyének felállítására iránt. Ideje valóban, hogy végre ezt a régen

kisértő, fontos ügyet elintézzék a városi tanács. Most, a hideg idők beálltával még különösebben is sürgős a hajléktalanok elhelyezésének ügye.

— **A gazdatisztek gyűlése.** A gazdatisztek e hó 20-án d. e. a városháza nagytermében gyűlést tartanak.

— **Bestiális férj.** Kács Mihály iglói felvigyázó valami fölött összeszólalkozott feleségével és dühében agyba verte a beteg asszonyt, megkínozta és elkergette. A beteg asszony Debrecenbe jött valami szolgálatot keresni, azonban a brutális férj ütése által keletkezett sebei oly fájdalmat okoztak neki, hogy kénytelen volt tegnap magát a városi kórházba felvételni, ahol gyógyulása több hetet fog igénybe venni. Kács Mihály ellen pedig a bíróság fog eljárni.

— **Uj ügyvéd.** Debrecen egyik előkelő tekintélyes családjának tagja, dr. Szikszai Szabó József fia: dr. Szikszai Szabó László Budapesten kitűnő sikerrel letette az ügyvédi vizsgát.

— **Honvédségi szemle.** A Péterfi-utcai honvédkaszárnyában ma és holnap utószemle van.

— **Fertőző betegségek.** Dacára a hatóság legszélesebb körű óvintézkedéseinek a fertőző gyermekbetegségek terjedése egyre nagyobb mérvet öltött. Tegnap ismét öt torokgyík és egy vörheny megbetegedés fordult elő.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte bogáti Hajdu Gyula volt városi tanácsnokot. Fia Hajdu József, ifjúsága havában tegnap meghalt. A családja a következő gyászjelentést adta ki: bogáti Hajdu József életének 24-ik évében, hosszas szenvedés után ma délután elhunyt. Kedves hallotunknak földi részeit folyó hó 11-én délután fél 3 órakor, a Csapó utcai 27. sz. háznál, ev. ref. szertartás szerint tartandó rövid ima után fogjuk a Kosuth-utcai sírkertben örök nyugalomra helyezni. E végtisztességtételre rokonainkat, barátainkat, ismerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debrecen, 1904. november 9. Aldás és béke poraira! Bogáti Hajdu Gyula és neje Zsarolyáni Márton Luíz az elhunytak szülei; többi gyermekeik: Béla, Lajos, Miklós és István, valamint a gyászoló rokonság nevében is.

— **Magyar cigányprimás halála külföldön.** Frankfurtból távirják, hogy egy ottani szállóban, amelyben hosszabb ideje cigányzenekar hangversenyez, Hamza Sándor cigányprimást hegedűjátéka közben rosszullet fogta el. Alig hogy a terem sarkában egy székre telepedett, szívszélhűdés érte, amely véget vetett életének.

— **A vasuti tiszték estélye.** A debreceni vasuti tiszték mulatságát e hó 12-ről 19-re halasztották el, közbejött akadályok miatt. Az estélyen Siegmeth főfelügyelő tart előadást, a zenét pedig Magyar Testvérek szolgáltatták.

— **Merénylet.** Dalmi János bihari telepi lakost szombat este a katafalvi csárda előtt valaki leütötte. A tettes az éj homályában elmenekült. A csendőrség a tettest erélyes nyomozás után Tóth János kőműves személyében elfogta. Dalmi, aki a fején súlyosan megsérült, a kórházban ápolják.

— **A Baptisták a miniszterelnök-nél.** A baptisták küldöttsége tisztelgett a miniszterelnök-nél, hogy felvegyék őket a bevett vallásfelekezettek közé. A küldöttség vezére Benedek János képviselő volt, aki hivatkozott gróf Tisza István liberalizmusa és arra kérte, hogy teljesítse a baptisták kérelmét. A miniszterelnök biztosította a küldöttséget arról, hogy tudomása van a kérelem becses erkölcsi rugóiról, azokat honorálja is s azt hiszi, hogy kölesönös jóakarattal a kérdést hamarosan meg lehet oldani.

— **Eljegyzés.** Simon Kálmán városi végrehajtó leányát Gizellát f. hó 6-án eljegyezte Nösner F. Ernő erdélyi földbírtokos.

— **Tolvajlás.** Bór József a „Bárány” vendéglő tulajdonosa feljelentette tegnap Bago József nevű cselédjét a rendőrségen azért, mert az feltörte szekrényét, honnan 20 koronát ellopott. A pénzt Bago a kertben elásta. Mikor rájöttek a lopásra Bago megmondta, hogy hova ásta el a pénzt, ott meg is találták, de a tolvaj cseléd a büntetéstől való félelmében megszökött. A rendőrség keresi.

— **A Dráva áradásáról** nyugtalan híreket hallottunk s most egy baresi földműves panasza érkezett a mostani Kiss bankhához, melyben szomorúan mondja el, hogy kis házát több száz koronát érő holmijával együtt elsodorta az ár és egy nyolcad osztályorsjegye melyet ruhái között őrzött, szintén elveszett. Kérve kérte a bankházat, hogyha netalán nyerni találna a sorsjegye, ne vonják meg tőle az érvényességet, hiszen amugy is koldusbotra juttatta a Dráva vize. Fortuna ugylátszik megkegyelmezett a szegény embernek, mert sorsjegyét tényleg huszezer koronával kihuzta és ebből a nyolcad részt, vagyis kétezer koronát a Kiss-féle bankház el is küldötte a szerencsétlen embernek, aki így mégis csak boldogul valahogyan.

— **Gyakorlott varróleányok** azonnal felvételnek Zádor Lajos női ruha készítési műtermében.

— **A házicselédnek nevelése.** Sokszor volt panasz a cselédek tudatlansága, a legközönségesebb dolgokban való járatlansága miatt. Hogy is ne, amikor éretlen fővel kerülnek szolgálatba, ahol bizony szó sem lehet róla, hogy valami egyéb okosat halljanak, ami se nem főzés, se nem takarítás. A külföldön bezzeg jobban gondoskodnak a cselédekről. Ott nincsennek teljesen magukra hagyva. Egyesületek karolják fel a sorsukat. Most hogy a Szabad Iskola feltárta kapuit Debrecen népének, felhívjuk polgártársainkat, használják fel az alkalmat, beszéljék rá cselédeiket: nézzenek el vasárnap délutáni szabad idejükben a Szabad Iskola termeibe, a cselédekkel jót tesznek s derék polgárainknak sem válik kárára, ha lassankint egy értelmes, félig-medig művelt cselédosztály fejlődik. A Szabad Iskola vezetői úgy halljuk szívesen látják őket az előadásokon, melyek most vasárnap is a rendes helyen lesznek délután 3 órakor: a vármegyeházán, a kollégiumban, a reáliskolában és a Kossuth-utca 52, számú elemi iskolában.

— **Uj villany telep Debrecenben.** Killer Ede helybeli előkelő butorkereskedő és gyáros uj gyártelepén a Osónakázó-tó mellett villanytelepet is rendeztetett be. Az uj villanytelep, melyet a legmodernebben Dembitz Sándor fővárosi mérnök és vállalkozó rendezett be, egyrészt villamos világitással látja el a gyárat és környékét, másrészt pedig a gépek hajtására is szolgál. — A villanytelep oly nagy, hogy kétszáz izzólámpa megvilágítására szolgál és még elég erő marad a gyártelep gépeinek hajtására is. Elismerés illeti ezért Killer Edét, aki nagy anyagi áldozatok árán megelőzi a várost a villamos világitásban. Evvel együtt Debrecenben négy villanytelep van.

— **Kinevezés.** A magyar királyi posta és távirtda igazgatója, a debreceni 1-ső számú postahivatalnál Simon Róza kiadónőt kezező, Kiss József posta szolgát altisztté nevezte ki.

— **Esküvő.** Plivelic Milán, a helybeli m. kir. posta egyik rokonszenves tisztviselője, ma délelőtt vezetni oltárhoz Eisemann Margit urleányt.

— **Passepartouk** méretek szerint, mélyített kivágott vagy díszes minőségben Antalffy-nál készülnek. (Város-házzal szemben.)

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészet festészeti és fényképnagyítási műterme Piaci utca 44. dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképkészítés a műterem kapubejáratánál levő kiskabán

A temető-őr.

A légyottjaimat a temetőben szoktam tartani. Ne vegye senki szentségtörésnek azt a nyilatkozatot, a dolog alapjában ártatlan. A szerelem lényegére nézve mindegy, hogy egy apró diákszobában kötök-e, ahol rózsaszín erayós lámpa és lebocsátott függönyök vannak, vagy a városvegi csöndes, néptelen temetőben, szomorúfüzek és fehér, repkény-nyel befutott sirkövek világában. A szerelemben csak egy a lényeges, hogy szerelem legyen.

Kezdő ifju embereknek, akik még némi bizonytalansággal járják a szerelem virágos ösvényét, atyai jóindulattal ajánlom a temetőt. Egy csukott fiákker, amelyből sűrűn lefátyolozott, diszkrét öltözékű hölgy száll ki a temető kapuja előtt, ugyan kinek volna feltűnő? A hölgy bizonyosan valamelyik hozzátartozóját keresi föl a csöndes temetőben, hogy könnyet ejtsen a felejthetetlen sírjára. Talán épen az ura halt meg, a jó, drága, ara és vajjon ki nem nézne az ilyen szegény, elhagyatott asszony után részvétellel?

Es ezek után mit mondhatnék mást, minthogy asszonyok, szép hölgyeim, akikben van szív s a szívökben szerelem, ajánlom önöknek is a temetőt.

Lehet, hogy ifju barátaim és mondjuk barátnőim még meggyanusitnak ezért a meleg ajánlatért. Egyet azonban elhihetnek nekem: a halál nem fizet érte províziót. Még annyira sem, hogy egy pillanattal megnyujtáná az életemet.

De eszembe jutnak szép szerelmeim, a puhahaju asszonyok s a méla szemű lányok és fölemelém szívemet, mintegy túlaradt serleget és ráköszöntöm a temetőre.

Délelőtt. Mert délután a temető nem önmagáé, hanem a halottkiséké. Azé a jajgató, lármás tömegé, amely letapossa a szépséges füvet, végig betüzi a fehér sirkövek fölírásait és aztán hangosan, illetlenül siet hazafelé, mintha valami színházi előadást nézett volna végig.

Hanem délelőtt. Méla, elérzékenyítő esend ömlik el a sírhalmok fölött. Az igazi szent nyugalom borul a temető szelid világára. És ebben a csöndben csak a szomorú füzek halk susogása haltszik, mintha meséket mondanának a mulandóságról, arról a titkos esendről, amely öt láb mélységben annyi szívnek hangját elnémította.

Ilyenkor ifju barátaim, a tiétek a temető. A nő, a félénk, szende nő, akit ezerféle mesterkedéssel ide kiesábitottatok, ösztört szíved adja meg magát. Valahogy megszállja a temető melancholiája és forró, szerelmes szavaitokra úgy hajtja meg fejét, mint a szomorú füzek ága.

A fehér sirkövek, a virágos halmok, a susogó fák, minden, minden, hallhatatlan hangon, láthatatlan ajkkal biztatják, nógatják:

— Csak élni, élni! Egyszer ugyanis elmulik minden

Es a nő meghódolt. Szívét kinyitja a szerelemnek, az életnek.

Cecilie, Liza, Amie, Klára, eh, ti szép, búbajos, puhahaju asszonyok, ti mind megértettétek a temető intelmét

Csak ő nem . . . Ó!

Ifju barátaim, végrendeletet teszek most. Járjátok a temetőt és szeressetek. Én már nem tehetek többet. Engem kijátsztek. És hiába keresnek fel éjszakánként a temető fehér alakjai, a halottak, hiába szólnak, esengnek hozzám:

— Jer ki a temetőbe, te földi ember! Jer . . . jer . . . A sírhalmaink felett vallj szerelmet, minél forróbbat, minél szenvedélyesebbet, oh, jer . . . oly édes azt hallgatni, oly édes visszaálmódni az életet, a fényt, a napsugarat, a virágot, a dalt, visszaidézni a másvilágban élt pillanatokat, mikor mi is szerettünk, öleltünk osókolunk

Hiába hívnak a sóvár, nyugtalan halottak, én nem megyek többé.

Oh, Hedvig! . . . Ó volt a legszebb, legesodásabb. A haja puhább a hajnal aranykódénél, a szeme szelidebb a nyári éjszakánál. Oh, Hedvig!

Mikor hívtam, szólítottam a temetőbe, mélabusan mosolygott.

— Megyek! — mondotta szerelmesem és a tekintetét a lelkembe felelte.

Es el is jött. Amikor dobogó szíved, kábult fejjel értem oda, ahol találkoznunk kellett, már várt. Két karja kitérve. Egy kis fehér fakeszt karja ezzel az irással:

— Itt nyugszik Hedvig!

Fiuk, kezdő szerelmes gyermekek engem megesaltak, kijátszottak. Én lemondtam a temetőről. De ti azért csak menjetek oda. Hallgassátok a fehér sirkövek, a suhogó szomorú füzek intelmét:

— Csak élni, élni!

S ha láttok majd egy sötét szemű, szomorú embert, aki ott áll a temető kapuja előtt, mintha várna valakit, mintha őrt állna. Tudjátok meg, hogy az a temető-őr én vagyok

Lantos.

TÁVIRATOK.

Külgyminiszter a királynál.

Budapest, nov. 9. Goluchowszky külgyminiszter, Potadovszky gróf német belügyi államtitkár, Szögyény Marich László német nagykövet és Wedel gróf nagykövetek Budafesre érkeztek. A király holnap kihallgatáson fogadja őket.

Japán-orosz háború.

Csifu, nov. 9. Port-Artur ostroma éjjel-nappal szakadatlanul folyik. A japánok — ugylátszik — most már csakugyan emberáldozatra való tekintet nélkül akarják bevenni a várórséget, amelyet az oroszok egyetlen nagy hadvezére, Stössel tábornok és megfogott, megtépett, kiéhezett katonái védenek. Ideérkezett jelentések szerint a japánoknak roppant veszteségei voltak szombat óta. A jelek arra mutatnak, hogy Port-Artur körül igen nagy területek vannak aláaknáva és az aknákat villamos huzatok közvetítésével a belső várból lehet felgyujtani. Szombatról vasárnapra virradó éjjel négy akna robbant fel a Peijjusan, Jocsesan és Wanghiensan-erődök közelében, amelyeket a japánok iszonyu erővel és energiával ostromoltak. Három akna aránylag kevés kárt tett japánokban. A negyedik azonban a Peijjusan erőd erőd éppen akkor robbant fel, amikor egy nyolcszáz emberből álló japán csapat odaért. Ezek közül alig menekült meg husz-huszonöt ember, a többi mind elpusztult. Minda mellett mind a három erődöt még azon éj folyamán bevették az ostromlók. Az oroszok helyzete iszonyu. Eltállási képességük a minimumra szállt alá. Itt minden percen várják Port-Artur elestének híré.

Csifu, nov. 9. November 4-ike óta szakadatlan harcok folynak Port-Artur körül; a japánok egymásután elfoglalják az egyes erődítéseket és most már fél mérföldnyire megközelítették az oroszokat. Csak az Arany heg és két nagyobb erődítés van még az oroszok kezében, a kik már a kínai városrészt teljesen feladták. Tegnap délután erős támadást intéztek a japánok a Liaotschan-erőd ellen; szuronyharera került, de végül a japánoknak vissza kellett innen vonulniok. Ma reggel ismét megújult a támadás és sikerült a Tikusan erődöt megszállani. A harc a legnagyobb elszántsággal mindkét oldalról most is folyik.

Dalny, nov. 9. Japánból ismét 40.000 ember érkezett, kik részben Mandzsuriában, részben Port-Artur alá mentek. A csifui orosz konzul 40 bárkát bérelt és Port-Artur felé küldötte; hír szerint ezeken a bárkákon menekülnének el az ostromlott vár tisztszei. A Baján páncélost granátlövés érte melytől igen erősen megsérült.

Pétervár, nov. 9. Alexejev helytartó holnap ideérkezik.

London, nov. 9. A Daily Mailnak jelentik Csifuból: A japánok hír szerint megszüntették Port-Artur ostromát. A japánoknak csak részben sikerültek ama kísérletei, hogy a megszerzett ellenséges ágyukat az erősségekben tartsák, mert ebben az oroszok heves keresztüze akadályozta őket.

Pétervár, nov. 9. (Hivatalos.) Szaharov tábornok táviratozza 8-áról: Tegnap napfelkeltekor az ellenséges előrs a keleti szárnyon támadásra tért át, elvágta az ahiantan kohenai vonalra előtört előrseinket és megszállta erre Antlaci, Kitaicsu és Taosintu községeket. Előrsseink támogatva a lovascsapatoktól, arra támadtak, ágyutüzzel visszaverték az említett elfoglalt helységekből és helyreállították az eredeti védelmi vonalat. Egész napon át tartott kis megszakításokkal az ágyutüz az egész vonalon. Az ellenség sikertelenül próbálta meg a sáncok felhárnyását. Ma éjjel önkéntes vadászesapatok portváltak az ellenség nyugtalanítására. Ma nem vettem jelentést ütközetekről.

Balti-flotta ügy.

London, nov. 9. Guilfordban mondott beszédében kijelentette Brodrick indiai államtitkár, hogy teljes őszinteséggel mondhatja, hogy az északi-tengeri ügyben folyó tárgyalások állása minden tekintetben kedvezőnek tekinthető. A nemzetközi bizottság biztosítva van és az ügyben kompromittált négy tisztt meg fog jelenni a bizottság előtt. Az orosz kormány határozottan kilátásba helyezte, hogy ama tisztek sem fogják elkerülni büntetésüket, kik ezeken kívül bármi módon részeseknek találhatnának.

Roosevelt — elnök.

New-York, november 9. Rooseveltet nagy többséggel elnökké választották. Parker este félkilenkor a következőket táviratozta Rooseveltnak: A nemzet szavazatával nyomtatékosan helyeselte igazgatását. Üdvözlöm Önt. Rooseveltt köszönő táviratot küldött.

New-York, november 9. A mértékadó demokrata lapok megerősítik Rooseveltt megválasztásának híré. A választás eredményéhez azt írja a Rooseveltt-ellenes New-Yorker Staatszeitung, hogy sikeréhez legnagyobb részben személyes népszerűsége járult hozzá. A demokrácia nem nyerte vissza a nép bizalmát, a melyet a bryenizmussal eljátszott. A legnagyobb veszedelem most már az, hogy a radikális elemek ismét felül kerekednek.

New-York, november 9. A Daily Mail jelenti Newyorkból, hogy ez alkalommal többen vettek részt az elnökválasztásban, mint valaha. A választók száma túlhaladta a 14 milliót.

London, november 9. A Reuter-ügynökség jelenti New-Yorkból Rooseveltt elnök kiáltványt tesz közzé, melyben azt mondja, hogy az amerikai nép becsülése mélyen megdöntötte. A megbecsülés ama módból tünt ki, a melyen a nép az iránt valv bizalmát fejezi ki, amit Rooseveltt tett, vagy tenni akart. Rooseveltt hozzáteszi, hogy bár hivataloskodásának első szakasza nem volt teljes semmi körülmények közt sem lép fel elnökjelöltnek és az elnöknek való meghívást szer fogadja el többé.

New-York, nov. 9. Rooseveltt többsége New-York államban felülmúlja a 200,000 szavazatot. Kigginst több mint százezer szavazat többséggel választották meg New-York állam kormányzójává. Aesopusban, Parker lakóhelyén Rooseveltt 173. Parker 159 szavazatot kapott. Chicagoben a szocialista elnökjelöltre 45.000 szavazat jutott.

New-York, nov. 9. Cripple Treckben és Coloradóban a választás igen mozgalmas volt. Goldfielben két demokrata választó agyonlött egy republikánus segédsherifit, kit a választási helyiségből kiutasítottak. Midwayban (Colorado) egy demokrata segédsherifet megsebesített egy köztársasági választó.

Apponyi a békéért.

Budapest, nov. 9. Apponyi szombaton interpellál a képviselőházban, Magyarország-nak Rossevelt amerikai elnök által indítandó békeakcióhoz való önnálló csatlakozás tárgyában.

Innsbrucki események.

Innsbruck, nov. 9. A vadászkaszárnnyában olasz és német katonák között véres verekezés volt. Közülük többen életveszélyesen megsebesültek. Katonai hatóság megtagad minden felvilágosítást.

Diák tüntetés Zágrábban.

Zágráb, nov. 9. Az egyetemi ifjak segítő egyesületének tisztikar választása után realista párti diákok tüntettek az utcákon. Rendőrökkel összetűztek és 3 diák megsebesült. Többet közülük letartóztattak.

Pofozkodó képviselő — megszökött.

Páris, nov. 9. Siveton képviselő, aki a hadügyminisztert felpofozta, hír szerint külföldre szökött.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, nov. 9.

Buzakinálat mérsékelt. — Vételkedv javult, kedvező irányzat mellett 26.000 métermázsza került forgalomba közben 2 és fél fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonaműek változatlanok. idő : szép.

Törvénykezés.

§ **Megvert cigány.** Ez év július havában Bogdan József derecskei cigányt lólopáson érték és két községi rendőr, Szöllösy József és Molnár Sándor bevitték a község-háza fogházába és ott állítólag a csendőrs-vezető jelenlétében agyba-főbe verték. — A cigány följelentette a két rendőrt és a csendőrs-vezetőt hivatalos hatalommal való visszaéléseért. A hatóság lefolytatta ellenük a fegyelmi eljárást, de nem találták őket bűnösnek és felmentő ítéletet hoztak ellenük. — Ezek a hatósági közegek azután a cigányt jelentették fel rágalmozásért, mely ügyet tegnap tárgyalta a törvényszék. Bogdan most is azt állította, hogy megverték a rendőrök, de igazolni nem tudta. A törvényszék el is ítélte a cigányt 2 heti fogházra.

§ **Gondatlan anya.** Hajdu-nánáson ez év május havában özv. Menyhárt Antalné két éves kis leánya elégett. — A kis leány a szomszédékban levő kovácműhely előtt játszadozott, ahonnan egy szikra a ruháskájára pattant. A gyermek csak akkor vette észre a veszedelmet, amikor már égette kis testét a tűz. Súlyos sérüléseibe másnap bele is halt. — A törvényszék az anyát tette felelőssé a gyermek haláláért, mely ügyben tegnap tartották meg a főtárgyalást a debreceni törvényszék előtt. Az anya tanukkal igazolta, hogy a kis leánya majdnem mindennap a kovácműhely előtt játszadozott és ezért őt gondatlanság nem terheli. Az ügyész el is ejtette ellene a vádat, s így a törvényszék megszüntető határozatot hozott.

Elkészve beadott, vagy táviratilag tett valamint pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott értékeknek 5%-a teendő le készpénzben vagy állami letétekre alkalmas érték-papírokban a pályázati határidőt megelőző nap déli 12 óráig a bpest jobbpárti üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál.

Budapest, 1904. október 22-én

Az üzletvezetőség.

Utánnyomás nem díjaztatik

Felix gyógyfürdő Nagyvárad mellett.

Téli és nyári gyógyhely,

Európa leggazdagabb természetes kénes hévíz forrása 49° C. 17 millió liter napi mennyiség **Reuma csusz és köszvény ellen,** ivó és fürdő gyógymód.

Téli idény ez évben bevezetve

165 kényelmes lakó szoba, ez évben újonnan berendezve, 70 holdas park és erdő. Évi forgalma hét ezer állandó fürdő vendégnél több. — Nyáron naponta 16, télen 4 vonat közlekedés. állandó fürdő orvos. — vasút állomás posta, távirat, telefon a fürdő telepen.

Prospektust kívánatra ingyen és bérmentve.

Penzio: okt. 1. május 1.

Fürdés és teljes ellátás hetenként 18 frt. feljebb.

Magyar királyi államvasutak

Budapest jobbpárti üzletvezetősége.
37533—1904. szám.

Pályázati hirdetmény veteményszéki anyagokra.

A magy. kir. államvasutak budapest jobbpárti üzletvezetősége az 1905. évben szükséges alábbi anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállítandó anyagok következők:
2280 kg. fűmag vegyülék lejtőkre;
695 kg. fűmag vegyülék diszkertek fenntartásához; 50 kg. raffia szalag, és 50 szelencje ojtó víz.

Ezen mennyiségek nem fix mennyiségek, hanem csak tájékozással szolgál és tartozik szállító a tényleges szükségletet, mely a fenti mennyiségeknél lehet korlátlanul több vagy kevesebb; szállítani és pedig az időnként kiadandó megrendelési levelekben kitűzendő határidő alatt.

Az anyagokra vonatkozó részletes kimutatás, mely egyszer s mind ajánlati mintául is használandó, az üzletvezetőség anyag beszerzési osztályánál (I. d.) Budapest, külső kerepesi-ut 2. ik ház-csoportjában kapható.

Ugyanezen kimutatásban fel vannak sorolva az egyéb pályázati és szállítási feltételek. Az ajánlat 1 koronás magyar bélyeggel ellátva lepecsételve s a borítékon: Ajánlat a 37533—1904. számhoz "felirattal megjelölve legkésőbb 1904. évi november hó 23-án 12-óráig nevezett üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályához beterjesztendő.

10—11 éni

ki sokat ül s nincsalkalma sétálni, vagy más sport által testi szervezete rendben tartani, annak a rohi, **Tempel** és **Styria** forrás vizet ajánljuk s kitűnő étvágyat, emésztést idéz elő.

Kaplató:

HOFFMANN JOZSEFNÉL
BUDAPEST, Balthori-utca 8.

Szőlőoltványok,

amerikai alanyon készült legkiválóbb csemege- és borfajokból, teljesen fajtisztán, tökéletesen forrott, durus gyökérzetű példányok, szokvány minőségben, mérsékelt áron, őszi vagy tavaszi szállításra megrendelhetők a

Küküllőmenti Első Szőlőoltványtelepénél Medgyesén (N.-Küküllő-megye).

Tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

okleveles szőlész, az erdélyi sz. gazdasági egyet. szőlészeti és borászati szakelőadója, Barbu A. Stirbey herceg romániai szőlőtelepeinek igazgatója, Nagy-Küküllő vármegye volt szőlészeti biztosa stb.

Lugasszőlő-oltványok szintén mérsékelt áron!

Készlet 3 millió. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Oltványaim az ideán szebben fejlődtek mint valaha, mert a száraz időszak alatt 4 nagy vízmű által naponta 2 millió liternél nagyobb vízmennyiséggel lettek öntözve.

Legújabb

női ruhaszövetek
Blouse selymek

Flanellek

Velezek

raktárra érkeztek

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és utóda Tsa céghez,
Kistemplombazár.

A nagyérdemű közönség

saját érdeke kívánja

hogy arany-, ékszer-, ezüst- és óra szükségletét

Halász**Nándor**

aranyműves, óras és ékszerésznél fedezze
DEBRECEN, Piac-utca 24. szám.

K i a

ártóssággért és finomsággért kezesseget vállal
Arany-, ezüst-, ékszer- és óra javításokat eszközöl.

Arany-, ezüst- és ékszer tárgyokban

óriási választék!

Tört aranyat és ezüztöt a legmagasabb napi áron veszek
Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Saját óra és
ékszer javítási műhely.

Téli alma

nemes fajok

Szinyér Váralja vidékéről vegyesen kilónként 24 fillér.

— Az alma kézzel van szedve. —

Kapható:

Budanovits Bélánál, Debrecenben.

Deák Ferenc utca 3.

Magyar Fém- és Lámpaárugyár

Részvénytársaság

BUDAPEST-KÖBÁNYA.

Ezredéves
orsz. kiállítás

diszoklevél.

Légszesz- és
villamos
Csillárok

a legegyszerűbb
kiviteltől a
legpazarabbig.

Petroleum- lámpák!

Stilszerű újdonságok!
Fém és diszműtárgyak.

Valódi

Király-olaj

a legjobb biztonsági petroleum.

Debrecen: Simonffy-utca.

(Neustein-féle ERZSÉBET labdacso)

E pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők: mentek minden ártalmas anyagoktól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használhatók, gyengéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb a mellette oly ártalmatlan, mint e pilulák a

székszorulás

legtöbb betegségek forrása ellen Cukrozott külsőjük végett még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fill., egy tekeres mely 8 dobozt tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor

2-45 kor, előleges beküldése mellett egy tekeres bérmentve küldeték.

Óvás! Utánasoktól különösen óvakodjunk. Kérjünk határozottan

Neustein Fülöp hashajtó labdacso. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva

A kereskedelmi törvényszékileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

NEUSTEIN FÜLÖP

„Szent Lipóthoz” címzett gyógyszerértára. Bécs, I. Plankeng. 6. Kapható: Debrecen: Balázs Ö. Füleky P. Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tóth B. gyógyszerész urnaknál.

Koch Testvérek Debrecen, Piac-u. 51. Csanakház.

FÉRFI-
FIU-

LEANY- és
GYERMEK RUHAK

Olcso
szigoruan
szabott
árak mellett

nagy választékban kaphatók.

Koch Testvérek cégnél Debrecen, Piac-u. 51. Csanakház.

Férfi télikabát	24—200 K-ig	Gyermek costum blous v. kabát alakban	3—28 K-ig
„ öltöny	20—60 „	Gyermek télikabát	14—30 „
„ átmeneti kabát	20—40 „	Fiu öltöny	12—32 „
„ külön nadrág	2—18 „	Fiu télikabát	14—40 „

Kirakatainkban naponként újdonságok szemlélhetők.

KISS

szerencsége

MAGY.

Szerencsenaptár

KISS-féle

Mindenki tegyen szerencsekísérletet a **születése vagy nevenapja** mellett álló számmal, mely csakis **Kiss Károly és Társa** cégnek **Budapest, Erzsébet-körút 19.** kapható

Január	Február	Március	Április	Május	Junius	Julius	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1 8153	1 48166	1 9810	1 106062	1 32100	1 102211	1 100488	1 93662	1 13255	1 63167	1 10222	1 90776
2 20570	2 3374	2 90717	2 13252	2 106068	2 96834	2 92477	2 102239	2 90757	2 13265	2 106192	2 102222
3 67680	3 8197	3 102228	3 90828	3 102996	3 106039	3 96839	3 29379	3 102157	3 91926	3 94913	3 106193
4 90751	4 108088	4 94927	4 108782	4 90793	4 2320	4 106152	4 96840	4 90744	4 102159	4 102268	4 79331
5 101080	5 799	5 58513	5 90831	5 90794	5 93654	5 2335	5 106152	5 102216	5 90755	5 102162	5 90821
6 90667	6 51250	6 93400	6 102231	6 102166	6 102237	6 51235	6 2336	6 106153	6 102254	6 105983	6 102207
7 44722	7 90711	7 102256	7 90790	7 109452	7 109457	7 95329	7 102588	7 2339	7 96827	7 90819	7 91933
8 103944	8 94973	8 106166	8 102257	8 93660	8 90737	8 94234	8 90743	8 90816	8 3355	8 106157	8 96846
9 108019	9 103945	9 102577	9 106168	9 102235	9 661	9 102214	9 102215	9 63465	9 90769	9 3368	9 106161
10 71115	10 90784	10 103946	10 93655	10 90833	10 92476	10 91330	10 50816	10 102159	10 102251	10 64578	10 108033
11 90779	11 71811	11 108052	11 103950	11 102259	11 106173	11 102266	11 92480	11 91925	11 93672	11 90492	11 102227
12 84142	12 90824	12 94977	12 90720	12 105977	12 39034	12 106174	12 27112	12 102244	12 102217	12 102252	12 90494
13 108106	13 48151	13 37774	13 102165	13 108065	13 90840	13 90814	13 106176	13 90482	13 90483	13 91927	13 102255
14 90686	14 108418	14 90826	14 91304	14 21870	14 108071	14 105995	14 9804	14 106179	14 102277	14 106060	14 90969
15 90823	15 27103	15 90744	15 73379	15 91923	15 21870	15 492	15 105999	15 93669	15 106180	15 102285	15 106065
16 38882	16 90708	16 108463	16 108752	16 73399	16 90705	16 90754	16 501	16 105997	16 102590	16 102250	16 22961
17 45581	17 38885	17 8207	17 89186	17 108753	17 102264	17 102238	17 90815	17 611	17 105998	17 90771	17 106187
18 102578	18 45590	18 90789	18 68746	18 84043	18 108755	18 94244	18 54149	18 102276	18 94910	18 89975	18 68732
19 96848	19 100492	19 73355	19 91946	19 29477	19 91989	19 108789	19 91922	19 90762	19 102282	19 102219	19 89984
20 108993	20 90780	20 102156	20 102579	20 90725	20 21870	20 93660	20 108793	20 102539	20 90817	20 96831	20 96833
21 100493	21 108997	21 32054	21 8108	21 57209	21 90812	21 78467	21 37770	21 108795	21 102591	21 86346	21 661
22 91940	22 39449	22 108998	22 78276	22 8278	22 102585	22 68021	22 95843	22 102593	22 108934	22 102221	22 94936
23 102152	23 94947	23 86363	23 26586	23 94981	23 93650	23 87008	23 103274	23 29370	23 8225	23 108985	23 71118
24 9825	24 93392	24 102271	24 94979	24 108451	24 80140	24 96738	24 68733	24 95340	24 79321	24 8304	24 102291
25 106200	25 12701	25 90787	25 86713	25 68825	25 109474	25 102239	25 8528	25 46791	25 108099	25 80137	25 8333
26 92586	26 107229	26 8219	26 108060	26 91049	26 27989	26 109456	26 102241	26 8591	26 27193	26 102594	26 80140
27 94970	27 102154	27 73379	27 68750	27 102581	27 9806	27 102586	27 109458	27 102243	27 87009	27 27199	27 102295
28 90781	28 90825	28 108096	28 79318	28 89603	28 40303	28 90799	28 86717	28 109466	28 102596	28 8549	28 27989
29 107247	29 91952	29 68741	29 108103	29 107236	29 13161	29 89186	29 102599	29 58565	29 109468	29 102258	29 9806
30 106045	30 37777	30 37777	30 21855	30 90807	30 107237	30 56053	30 24800	30 102598	30 91926	30 8224	30 103940
31 20568	31 106046	31 106046	31 102597	31 102597	31 107245	31 102600	31 102600	31 93379	31 93379	31 40603	31 40603

A szíves megrendeléseket postafordulattal kérjük, hogy a kívánt szám időközben el ne adassék.

Az eddigi sorsjátékok alatt már kétszer ért benünket a szerencse, hogy a 600.000 K.-ás jutalmat és a 400.000 K.-ás nagynyeményt vevőinknek kifizethettük.

Az egyetlen főelárusító vagyunk, a kik minden egyes húzás után közzétesszük a legnagyobb budapesti hírlapokban a nálunk nyert sorsjegyek jegyzékét, úgy hogy mindenki meggyőződhetik, miszerint éppen a mi vevőinknek kedvez különösen a szerencse.

Kisérelje meg tehát szerencsáját mindenki KISS bankházában, mert

KISS szerencsége NAGY!

A XV. sorsjáték első osztályának húzása már novem. 24. és 25-én lesz.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

Egy nyolcad sorsjegy ára	1 kor. 50 fill.
Egy negyed	3 " "
Egy fél	6 " "
Egy egész	12 " "

Kiss Károly és Társa

a magy. kir. szabad. osztály-sorsjáték főelárusító helye.

Budapest, Erzsébet-körút 19.

Telefon 436. Telefon 436.

Sürgönycím: **Karkis, Budapest.**

Tessék levágni és címünkre beküldeni.

Megrendelés.

Kiss Károly és Társa bankháza Budapesten, VII. Erzsébet-körút 19. o o o

Sziveskedjék nekem a XV. sorsjáték I. osztályára sorsjegyet, hivatalos tervet és húzás után hivatalos nyereményjegyzékét küldeni.

A sorsjegy árát kor. fillért

(A meg nem felelő módot sziveskedjék áthuzni.)

Pontos cím: Név:
Lakhely, utca, házszám:
Utolsó posta, (megye):